

OZ Za našu vodu

a 623 pripomienkovateľov podľa priloženého zoznamu

Ministerstvo životného prostredia SR
Nám. Ľ. Štúra 1
812 35 Bratislava

podatelna@enviro.gov.sk

V Bratislave, 06.06.2018

VEC:

Pripomienky k „Zákonu o chránených vodohospodárskych oblastiach a o zmene a doplnení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov“

Týmto podávame pripomienky k **Zákonu o chránených vodohospodárskych oblastiach a o zmene a doplnení zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov“** (ďalej len „Lex Žitný ostrov“), rezortné číslo 7044/2018-9.1, číslo legislatívneho procesu LP/2018/294), ktorý na medzirezortné pripomienkové konanie predložilo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky dňa 18.05.2018 na <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2018/294>

OZ Za našu vodu v mene zástupcov verejnosti: Elena Fatulová, Inštitút vodnej politiky, Annamarie Velič, OZ Za našu vodu, Martina Paulíková, Iniciatíva Za živé rieky, uplatnilo pripomienky na: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2018/294>

Pripomienky boli zverejnené na podporu verejnosti na: <http://www.changenet.sk/?section=kampane&x=971256>. Podporilo ich 623 pripomienkovateľov - občanov (stav k 5. 6. 2018).

Pripomienka č. 1 k materiálu ako celku – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

Návrh zákona žiadame stiahnuť z legislatívneho procesu najmä z dôvodu jeho duplicity so zákonom č. 364/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a iných právnych predpisov a z dôvodu jeho nesúlady s Rámcovou smernicou o vode. Ide najmä o terminologickú nejednotnosť s vodným zákonom, zavedenie nových právnych pojmov, ktoré nie sú právne zadefinované a používanie neurčitých pojmov. Návrh zákona nie je v súlade s princípom integrovaného riadenia vôd, narúša vecné a časové požiadavky na ochranu vôd, ktoré boli v rámci transpozície Rámcovej smernice o vode zakotvené vo vodnom zákone. Návrh zákona sa stáva protirečivým s platnými národnými a európskymi predpismi na ochranu vôd (vodný zákon, Rámcová smernica o vode). Podrobnosti sú uvedené v pripomienkach k jednotlivým paragrafom návrhu zákona. Opodstatnené časti v návrhu zákona navrhujeme riešiť novelou vodného zákona.

Odôvodnenie:

Do návrhu zákona boli prevzaté ustanovenia prevažne z vodného zákona (a iných právnych predpisov), čo je v rozpore s pravidlami tvorby právnych predpisov (§ 4 zákona č. 400/2015). V návrhu zákona sa navyše nepoužívajú rovnaké právne pojmy, ktoré sú zadefinované vo vodnom zákone a používajú sa nové, resp. neurčité pojmy, ktoré právny poriadok nepozná, čo je v rozpore s pravidlami tvorby právnych predpisov (§ 3 zákona č. 400/2015). Návrh zákona je v nesúlade s viacerými ustanoveniami vodného zákona. Zavedie právnu neistotu a chaos najmä v presadzovaní vecných a časových požiadaviek, ktoré už sú zakotvené vo vodnom zákone. V praxi to bude znamenať, že termíny pre vykonávanie opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov, ktoré sú podľa Rámcovej smernice o vode záväzné pre celé územie Slovenska od dátumu vstupu do EÚ (máj 2004), bude možné podľa nového zákona v chránených vodohospodárskych oblastiach posunúť na neurčito. Namiesto sprísnenia ochrany vôd nový zákon bude mať presne opačný efekt. Štát (Ministerstvo životného prostredia SR) sa cez tento zákon bude môcť „vyviniť“ z neplnenia úloh na úseku ochrany vôd, ktoré mu ukladajú vlastné zákony a európska Rámcová smernica o vode.

Pripomienka č. 2 k § 1- pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

Predmet úpravy je vágny. Zavádza neurčité pojmy, ktoré nie sú právne zadefinované. Žiadame zadefinovať nasledovné pojmy: „všestranná ochrana vôd a vodných pomerov“, „efektívna ochrana povrchových a podzemných vôd“, „prirodzená akumuláciu vôd“, „zásoby vôd“. Predmet úpravy žiadame prepracovať na základe právnej analýzy vodného zákona a súvisiacich predpisov,

ktorá by mala preukázať potrebu sprísnenia ochrany vôd vo vyhlásených CHVO a konkretizovať osobitné požiadavky na ochranu podzemných a povrchových vôd, ktoré sú nad rámec vodného zákona.

Odôvodnenie:

Vodný zákon ustanovuje environmentálne ciele na ochranu povrchových vôd, podzemných vôd (obnova poškodených vodných útvarov, zabránenie zhoršenia stavu vôd) a chránených území. Ďalej ustanovuje vecné a časové požiadavky na ich splnenie postupom, ktorý je zakotvený v § 13 vodného zákona. Výsledkom musí byť plánovací dokument (plán manažmentu povodí, resp. Vodný plán Slovenska), s konkrétnym programom opatrení na ochranu povrchových vôd, podzemných vôd a s nimi spojených suchozemských ekosystémov, pitných vôd a vodných útvarov určených na ľudskú spotrebu (chránené územia). Neplnenie úloh ministerstva, ktoré sú zakotvené vo vodnom zákone, resp. ich formálne plnenie, nemôže byť dôvodom pre prijímanie nového (duplicitného zákona). Ide o úlohy, ktoré vychádzajú z Rámcovej smernice o vode, ktorá je pre Slovensko záväzná od dátumu vstupu do EÚ (máj 2004). Posun termínov ich splnenia v CHVO by bol v rozpore s touto smernicou.

Pripomienka č. 3 k § 2 – pripomienka je zásadného charakteru

V § 2 ods. 1 žiadame preformulovať definíciu chránenej vodohospodárskej oblasti nasledovne: „Chránená vodohospodárska oblasť je vymedzené územie, ktoré svojimi prírodnými podmienkami tvorí významný vodný útvar určený na odber vody na ľudskú spotrebu“.

V § 2 ods. 2 žiadame nahradiť slová „prirodzenej akumulácie povrchových vôd a podzemných vôd“ slovami: „významného vodného útvaru určeného na odber vody na ľudskú spotrebu“

Navrhované zmeny navrhujeme riešiť novelou vodného zákona.

Odôvodnenie:

Ide o zosúladenie definície s článkom 7 Rámcovej smernice o vode. V tejto súvislosti upozorňujeme na neúplnú transpozíciu uvedeného článku v národnej legislatíve.

Pripomienka č. 4 k § 3 – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

§ 3 návrhu zákona žiadame vypustiť a doplnenie zákazov navrhujeme riešiť novelou vodného zákona. Poznávame, že na zákaz výstavby golfových ihrísk v bode 9 návrhu zákona, sa vzťahuje § 31 ods. 4 písm. i) vodného zákona, podľa ktorého je zakázané „stavať alebo rozširovať stavby, ktoré si vyžadujú počas výstavby alebo prevádzky špeciálne ošetrovanie porastov znečisťujúcimi látkami uvedenými v Zozname I prílohy č. 1“.

Odôvodnenie:

Ide o duplicitu s vodným zákonom, ktorým sa čiastočne mení § 31 vodného zákona (nepriama novelizácia). Novelizácia právneho predpisu sa vykonáva formou priamej novelizácie (§ 6 zákona č. 400/2015 Z.z.).

Pripomienka č. 5 k § 4 – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

§ 4 návrhu zákona žiadame vypustiť.

Odôvodnenie:

§ 4 návrhu zákona obsahuje „súpis opatrení“, ktoré už sú zakotvené vo vodnom zákone a ďalších súvisiacich právnych predpisov, ktoré majú všeobecnú platnosť. Duplicita s vodným zákonom a jeho čiastočná novelizácia je najmä v nasledovných bodoch:

- ods. 1 – ide o povinnosť, ktorá platí všeobecne na celom území Slovenska (§ 30 ods. 1 vodného zákona),
- ods. 2 písm. a) a písm. c) – ide o duplicitu s § 5 (zabránenie zhoršenia stavu vodných útvarov, zvrátenie stúpajúcich trendov) v spojitosti s § 39 vodného zákona. Ide o environmentálne ciele pre podzemnú vodu, ktoré platia pre Slovensko od dátumu vstupu do EÚ (máj 2004) a sú východiskom pre tvorbu plánov manažmentu povodí (záväzné termíny podľa RSV sú rok 2009, 2015, 2021). Návrhom zákona sa pre územie chránených vodohospodárskych oblastí posúvajú záväzné termíny ustanovené vo vodnom zákone,
- ods. 2 písm. b) – duplicita s § 36 ods. 15 vodného zákona,
- ods. 3 – ide o čiastočnú duplicitu a nesúlad s § 36 vodného zákona a jeho nepriamu novelizáciu,
- ods. 4 – nejde o novú povinnosť. Ide o implementáciu článku 4.7 Rámcovej smernice o vode, transponovanú v § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona, ktorý platí pre celé územie Slovenska od termínu vstupu do EÚ (máj 2004). Prijatím navrhovaného zákona by uvedená zákonná povinnosť na územiach chránených vodohospodárskych oblastí začala platiť od účinnosti nového zákona (porušovanie článku 4.7 RSV preveruje Európska komisia),
- ods. 6 – duplicita s § 31 ods. 4 písm. b) vodného zákona,
- ods. 8 – duplicita a čiastočná novelizácia § 39 vodného zákona,
- ods. 9, 10, 11, 12 – duplicita s § 41 vodného zákona.

Pripomienka č. 6 k § 5 návrhu zákona – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

§ 5 návrhu zákona žiadame vypustiť. Neprináša žiadnu novú povinnosť. Naopak slovom „primerane“ v ods. 1) vytvára priestor pre nedôsledné dodržiavanie existujúcich právnych predpisov. Navrhujeme prehodnotiť jednotlivé monitorovacie programy (pre podzemné vody, povrchové vody, chránené územia, zdroje znečistenia, vodárenské zdroje) podľa metodických usmernení pre RSV a navrhnúť ich doplnenie, aby sa vytvoril zosúladený a komplexný prehľad stavu vody v každom správnom území povodia. Novelou vodného zákona navrhujeme zabezpečiť ich prepojenie a zverejnenie s cieľom využiť výsledky existujúcich monitorovacích

programov pri tvorbe tretieho cyklu plánov manažmentu povodí s termínom 22. december 2021.

Odôvodnenie:

Ide o duplicitu a čiastočnú nepriamu novelu § 13 ods. 3 písm. f) vodného zákona. Podľa Rámцovej smernice o vode malo Slovensko povinnosť zaviesť programy monitorovania stavu vôd v súlade s prílohou V RSV tak, aby sa „vytvoril zosúladený a komplexný prehľad stavu vody v každom správnom území povodí“, a to do 22. decembra 2006 (termín nie je transponovaný vo vodnom zákone). V týchto programoch mali byť zohľadnené aj „miestne pomery a miera ohrozenia vôd“ vo všetkých vodných útvaroch na území Slovenska. Navrhovaný zákon by mohol byť vysvetľovaný ako posun záväzného termínu (december 2006) pre zavedenie monitorovacích programov pre územie vyhlásených chránených vodohospodárskych oblastí. Zdôrazňujeme, že monitorovanie vôd je nosnou časťou v systéme komplexnej ochrany vôd, ktoré zabezpečuje východiskové a nevyhnutné podklady pre štátne orgány zodpovedné za ochranu podzemnej, povrchovej a pitnej vody. Práve tento prvok ochrany, za ktorý zodpovedá MŽP SR zlyháva (napr. Žitný ostrov, skládka CHZJD Vrakuňa). Za nedostatočnú považujeme najmä hustotu monitorovacej siete, rozsah sledovaných parametrov a využitie dát pre vyhodnotenie stavu vôd, návrh ochranných opatrení a dlhodobú prognózu trendov. Z uvedených dôvodov a bez presadenia zásadných zmien komplexného monitoringu vôd, nie je navrhovaný § 6 návrhu zákona reálne uskutočniteľný (napr. § 6 ods. 7, 8).

Pripomienka č. 7 k § 6 návrhu zákona – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

Návrhy na informovanie verejnosti žiadame zásadne prehodnotiť a konkrétne návrhy na zlepšenie informovanosti verejnosti o kvalite podzemnej, povrchovej a pitnej vode na celom území Slovenska zadefinovať v novele vodného zákona a zákona o zdravotnej starostlivosti. Navrhujeme novelizovať § 13 ods. 4 až 6 vodného zákona, ktorý žiadame rozšíriť o povinnosť sprístupňovania konkrétnych informácií verejnosti. Ide najmä o priebežné zverejňovanie výsledkov z monitoringu kvality pitných vôd, ktoré má ministerstvo k dispozícii (databáza ZBERVAK, správy o kvalite pitnej vody pre Európsku komisiu). Ďalej žiadame, aby kompetentný orgán, ustanovený podľa článku 3 Rámцovej smernice o vode (MŽP SR), sprístupnil verejnosti a dotknutým subjektom všetky podklady potrebné pre vypracovanie plánov manažmentu povodí (najmä register bodových a plošných zdrojov znečistenia, výsledky monitorovacích programov pre podzemnú a pitnú vodu, chránené územia, správy inšpekcie o šetrení mimoriadneho zhoršenia vôd a iné). Súčasne žiadame urýchlene začať práce na tvorbe multirezortného monitorovacieho a informačného systému o stave a využívaní vôd.

Odôvodnenie:

V § 13 vodného zákona sú zakotvené všeobecné požiadavky na informovanie verejnosti, súvisiace s procesom prípravy plánov manažmentu povodí (prevzaté z článku 14 Rámцovej smernice o vode). Súčasne je ministerstvo povinné na požiadanie umožniť prístup k podkladom a informáciám verejnosti a dotknutým subjektom. Ministerstvu nič nebráni sprístupniť podrobné informácie z databázy zdrojov znečistenia a monitoringu vôd aj v súčasnosti, a to dokonca bez zmeny vodného zákona. Pre zlepšenie informovanosti verejnosti by malo byť sprístupnenie podrobných informácií pre ministerstvo a iné spolupracujúce subjekty povinné.

Pripomienka č. 8 k § 7 až 15 návrhu zákona – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

Text § 7 až 15 žiadame vypustiť z návrhu zákona pre nadbytočnosť.

Odôvodnenie:

Kompetencie jednotlivých subjektov uvádzané v návrhu zákona sú už zakotvené v platných právnych predpisoch. Navrhovaná spolupráca, ktorá má byť uplatňovaná len na územiach vyhlásených chránených vodohospodárskych oblasti, je duplicitná s § 13 ods. 2 vodného zákona. Podľa tohto ustanovenia je ministerstvo povinné vypracovať plánovacie dokumenty (podklad pre „efektívnu“ ochranu vôd) v spolupráci s „orgánmi štátnej vodnej správy, samosprávnymi krajmi, ostatnými dotknutými orgánmi štátnej správy a ďalšími zainteresovanými subjektmi, najmä zástupcami obcí, priemyselnej sféry, poľnohospodárskej sféry, vodárenských spoločností, ochrany rybárstva a iných organizácií, ktorých predmetom činností je ochrana vôd a vodných ekosystémov“. Ide o duplicitu a čiastočný nesúlad s citovaným ustanovením vodného zákona. Navyše povinnosť zainteresovaných rezortov spolupracovať pri zabezpečovaní ochrany vôd je zakotvená v uzneseniach vlády SR (napr. uznesenie č. 46/2004, uznesenie č. 33/2015).

Pripomienka č. 9 k § 16 vodného zákona – pripomienka je zásadná

Text pripomienky:

Sprísnenie sankčných postihov navrhujeme riešiť novelou vodného zákona.

Odôvodnenie:

Ako je uvedené v odôvodnení v pripomienke 4 navrhované ustanovenie § 3 návrhu zákona je v prevažnej časti duplicitné s § 31 vodného zákona. Preto aj sankčné postihy za porušovanie § 31 by mali byť zakotvené vo vodnom zákone.

V prípade, ak Ministerstvo životného prostredia SR nevyhoví týmto pripomienkam, žiadame o zvolanie rozporového konania. Na prerokovanie pripomienok splnomocňujeme týchto zástupcov verejnosti:

- RNDr. Elena Fatulová, Inštitút vodnej politiky, Repná 1, 821 04 Bratislava; elena.fatulova@gmail.com
- Ing. Annamarie Velič, OZ Za našu vodu, Búdková 3552/22, 811 04 Bratislava, annamarie.velic@gmail.com
- Ing. Martina Barancová Paulíková, Združenie Slatinka, Sokolská 280/11, 960 01 Zvolen; paulikova@changenet.sk

S úctou

Annamarie Velič
Predseda OZ Za našu vodu

Príloha:

Zoznam 623 občanov, ktorí sa stotožnili s pripomienkami k zákonu Lex Žitný ostrov